

punire, ut metu & terrore pœna se abstineant, ut inquit singularis l. 5. tit. 27. part. 3. quam in propositum consideravit Did. Perez. d. l. tit. 15. lib. 8. ordin. pag. 283.

¶ Ibi, *le saquen a la verguenza*, hic habes tex. probantem quod etiam in penis corporalis libus mitius agitur ꝑ cum nobili, quam cum ignobili, prout considerat Did. Perez d. p. 283. gl. fjo *dalgo*, & dixi plura in meo tract. de Decur. lib. 1. c. 12. num. 20. cum quatuor seq.

¶ Ibi, *del reyno*, sed an illius ubi deliquit, vel ab omnibus populis, quæ sunt Regis, vide Did. Perez ubi sup. p. 28. gl. del Reyno.

¶ Ibi, *con parienta del señor o amo*, intellige in eadem domo vivente, non vero aliter; nam cum lex nostra de mulieribus domi habitantibus disposuerit & de famulis, profectus hanc materiam circa consanguineam idem est supponendum disponi, scilicet quæ domi habitet, & ex verbis sequentibus etiam id clare deducitur & est sine dubio, nam & ancillam propriam si quis non domi sed extra domum vivens corrupit, non tenetur pœna ꝑ l. f. tit. 19. part. 7. sed tenebitur de seruo corrupto, ex l. inter liberus. ff. de adult. not. Bar. Soc. consi. 148. numero 9. lib. 1. & sic est sine dubio verba hæc de consanguinea domi retenta esse intelligenda, ut & optime post vidi animadvertit per Did. Perez hic p. 287. d. lib. 8. ord. verbo *en su casa*, & ex l. 6. tit. 20. lib. 8. id deducitur. Sed an & intelligatur lex nostra etiam de illa, quæ est Domino domus

¶ Ibi, *o donzella que cria en su casa*, Did. Perez hic in d. p. 282. in gl. que *crie*, intelligit hoc esse verum, si Dominus talem virginem in domo nutrit, secus si extra domum nutrita est, nam tunc legis nostræ pœna locum non habebit, ego tamen salva ejus pace contrarium teneo, scilicet legem nostram procedere ꝑ etiam si non fuisset in domo Domini nutrita, sed extra domum nutritam eam, tempore tamen delicti commissi in domo existebat, & alimentabatur & nutriebatur, idque ex iis verbis nostræ legis colligitur, dum dicit, *que cria en su casa*, ponderando verbum illud, *cria*, quod est temporis præsentis, quo delictum committitur, & non dicit, *oviere criando en su casa*, colligiturque clarior ex l. 6. tit. 20. lib. 8. infra dum dicit, *o con donzella que tenga en su casa*, ad quam legem se nostra referre vult, dum majori rigore tunc pietendum famulum hunc textus hic disponat, & rigor hic erit ab illa lege 6. propositus, & intellige sufficere domum esse conducticium, sive propriam, quia lex nostra habitationem, non vero domus proprietatem considerat ut satis in hoc perplexus tenet Did. Per. in d. gl. que *crie*, sed quid si hæc esset mulier vidua ꝑ honesta, vel virgo, aut religio-

sa, ex l. si. in fine tit. 19. p. 7. concremari disponitur, ubi gl. ferviente, legem nostram allegat, & lacius tractat in l. 15. tit. 17. in gl. con su seruo, ea. par. 7. ubi est lex probans, quod si servus coierit cum domina, ambo ꝑ concrementur, sed si cum filia servum dominus reperiret, vel cum uxore possit eum occidere, secundum tex. in l. 6. tit. 21. p. 4. & l. 19. tit. 11. part. 5. quam ad hoc allegat Oroscius, in l. 1. ff. de iis qui sunt sui. col. 255. in prin.

¶ Ibi, *O ama que le cria su hijo*, nota verbum illud, *cria*, quod est præsentis temporis, ut sic qualitas adjuncta verbo debeat intelligi secundum tempus verbi, ita ut tunc temporis cum famulus ad illam accessit, mulier hæc filium domini nutriat domi, secus verò si ante nutrit, tunc tamen non nutriebat, quia tunc pœna in princ. nostri text. appo- sita puniretur tanquam mulierem domi habitantem cognoscens, non vero tanquam nutriticem, ita intelligit & bene Did. Per. d. l. 1. tit. 15. lib. 8. Ordina. pag. 282. in fine, & probatur ex d. l. 6. tit. 20. lib. 8. infra.

¶ Ibi, *Y haga justicia con mas rigor*, de quo rigore disponitur in d. l. si. tit. 19. p. 7. & noviter in d. l. 6. tit. 20. lib. 8. infra, ad quam nostra quoad dictum rigorem remittere se voluit, debet tamen attentam qualitate facti id temporari, ut ex sequentibus verbis disponitur, & bonus iudex arbitrabitur, qui semper debet in mitiorem partem inclinari, & pietati, & misericordie se accommodare.

¶ Ibi, *Aver sido terceros*, agentes enim & consentientes eadem pœna ꝑ puniendi sunt, 14 prout & in l. i. tit. 1. lib. 5. supra, disponitur, circa mediatores clandestini matrimonii, ubi num. 43. diximus: Imò & mediatores ii essent acrius puniendi & castigandi tanquam principales delicti intercessores, & perpetratores: plerumque enim hæc non fierent mala nisi intercessores ii adessent. Alia in propositum hujus legis dixi in l. 7. tit. 8. lib. 5. supra.

IN LEGEM QUINTAM.

Ementes à famulis res aliquas ex contentis in nostra lege tanquam furvi occultatores & factores puniendi sunt.

SUMMARIUM.

1 Receptores furum aliàs occultatores, an puniantur ut fures.

Ibi, *Ni cõpre de criado o criada*, ampliat dispositionem legis 16. tit. 11. lib. 5. supra, quæ in servis loquebatur, ut ibi dixi.

¶ Ibi, *Que sea avido por encubridor*, notanda est hæc improprietates verborum ut scias non pœna ordinaria occultantis furem ꝑ & res furatas esse puniendum hunc emporem, sed alia minori arbitraria, ex iis, quæ diximus in l. 3. verbo, *sea avido*, supra isto tit. & lib. quibus totus iste titulus & liber remanet expositus ad laudem & gloriam omnipotentis Dei ejusque B. Matris & sanctorum. 9. mensis Febr. anni hujus. 1590.

TITULUS

LIBER SEPTIMUS

De los Ayuntamientos de los concejos, justicia, y regidores, y de sus ordenanças.

¶ **Q**UI quidem liber ad præcedentem difficiliter continuabitur, nisi dixeris, quod cum superiori libro dictum sit de personis ut de militibus, nobilibus, & ignobilibus, nunc autem sequitur in hoc libro de conciliis quæ ex dictis tribus statibus constituuntur, & de eorum bonis & commerciis, & aliis & isto modo continuabis eum.

SUMMARIUM.

1 Civitas est civium multitudo, vel ubi per alios.
2 Civis ipsam civitatem & universitatem efficiunt.
3 Concilium dictum est à societate multorum.
4 Concilium civitatum dicitur triplex.

RUBRICA.

IN cujus Rubrica propositum conducunt verba illa Arist. Politicorum 1. c. 1. in princ. scilicet, omnem civitatem societatem quandam esse, omnemque societatem boni cujuspiam causâ constituisse videmus, omnia namque ejus, quod speciem boni præferat gratia, omnes agunt: dubitari non potest, quin omnes societates ad bonum aliquod spectent, sed ea maxime, & ad id quod in bonis principatum tenet, quæ cunctarum est facile princeps, & alias omnes amplectitur, hæc autem est civitas appellata, civilisque communitas. Quæ, ut inquit idem Arist. ubi supra lib. 3. c. 1. in prin. civitas est civium * multitudo, & Cicero de somnio Scipionis inquit, quod catus, hominum jure sociati, civitates appellantur, & idem Cicero pro Sestio, conventicula hominum, quæ postea civitates nominata sunt. Siquidem civitas nihil aliud est, quam ipsorum civium collectio, ipsique cives ipsam civitatem, & universitatem * Azevedo in Recopilationem. Tom. IV. Aa efficiunt,

efficiunt, secundum Card. in cap. requisisti, de testam. Bart. in l. aut facta. §. si. ff. de pœnis, probat text. in l. civitas. ff. si cert. pet. l. civitates ff. quod cuiusque un. nom. l. omnibus. ff. civitatibus ad Trebel. & hac civitas & populus proprie non pro ipso loco, neque profecta persona capitur, sed pro ipsis singulis loci habitatoribus: Ex quibus concilium nominatur, & derivatur, & sic inquit Alberic. in dictionario, concilium dictum est à societate * multorum in unum: ut hac & alia per Jacobat. in tract. de conciliis lib. 1. art. 1. n. 1. cum pluribus sequentibus. ubi plura de ejus Erymologia, & diffinitione, & n. 10. inquit quod concilium dicitur cœtus, congregatio, coadunatio, sive collectio personarum in unum autoritate superioris disposita ad tractandum communi intentione de rebus necessariis, & quoad nostrum propositum videtur bona diffinitio quia convenit in omnibus cum suo definito. Et concilium hoc * civitatis triplex est, Primum enim est concilium magnum, arduum & generale, scilicet congregationis totius populi, in quo conveniunt omnes & constituunt, & hoc communiter vocatur concejo abierto. Secundum concilium est, quod vocatur concilium generale, idque tertium constituit concilium minimum ad regendum civitatem, castrum, villam, & populum: Primum concilium potest quicquid vult, quod sibi à principe divina, vel humana lege prohibitum non est: secundum vero potest quidquid potest primum, nisi sit à primo prohibitum: tertium potest omne, quod sibi permixtum est ab ipso secundo, ut latius dixi in meo tract. de Decurio. lib. 2. c. 18. n. 22. ubi, hodie, asserimus, in civitates ipsas & populos, singulares de civitate potestatem transtulisse, de quo concilio civitatum & populorum lex nostra disposuit, & totus titulus noster.

IN LEGEM PRIMAM.

Domus publica ad concilia congreganda in qualibet civitate & villa construenda sunt.

SUMMARIUM.

- 1 Domus una altius quam alia elevari non potest inter Florentinos.
- 2 Judex in domibus publicis habitare antiquitus debebat.
- 3 Rectores compelli possunt venire ad hanc domum publicam ex causa publice utilitatis aliis multari possunt ut ibi, & ibi declaratur.
- 4 Congregatio rectorum debet fieri in domo publica certis temporibus, neque debent semper congregari ad libitum superioris.
- 5 Domus de ayuntamiento debent fieri sine magno civium incommodo.

- 6 Aedificia antiqua civitatis prius sunt reparanda, quam alia de novo erigenda.
- 7 Opera publica expensis civitatis facienda, sine principis licentia fieri non possunt.
- 8 Horrea publica aut publica stabula iudex sine licentia principis facere potest, ubi idem in necessariis aedificiis publicis.
- 9 Expensis quibus sit facienda domus publica.

Ibi, Enoblecen se las ciudades, ob quam quidem formositatem & apparentiam adest in aliquibus locis statutum, & consuetudo ut altius una domus quam alia non eleveur, neque aedificari possit, sed ut & omnes in eadem permanant altitudine, ut apud Florentinos & inquit gloss. d. 1. c. de aedif. priv. adesse, refert Meneses l. altius num. 8. C. de serv. & aqua ubi num. 9. & 10. & ampliat ut & alienigena & clerici ligentur hac consuetudine, fuit enim semper maxima cura legum latoribus publicorum

corum aedificiorum aspectus l. 2. in fin. C. de aedif. priv. & sic lege cautum erat, ne aedibus altius legari possent, ne publicis deformaretur civitatis aspectus l. cœtera, de leg. 1. l. 2. C. de prad. & om. re. navicu. lib. 11. l. 13. tit. 9. par. 6.

Ibi, En las ciudades, y villas, & sic non in vicis, vulgo aldeas, in quibus tantus splendor domus publice non requiritur, cum ubique possint homines facilius congregari, ut inquit Avend. c. 20. prat. in princ. versiculo, ut aiunt. lib. 1. licet & in vicis etiam hodie idem fiat.

Ibi, En tener casus grandes, sicut & olim fabricanda pratoria & domos publicas statuebatur, ut essent usui publico, & quibus iudices inhabitarent, ut l. nulli. C. de offi. Rect. qua domo publica facta, ibidem & non alibi iudex inhabitare debeat, secundum Bar. in l. Aquilus Regulus ff. de don. de quibus domibus publicis habemus etiam legem pratoria. C. de oper. publ.

Ibi, En que se ayunen las justicias, y regidores, y oficiales, à entender en las casus cumplidas a la republica, quod esset maximi momenti, si ad id congregarentur, sed plerumque ad destruendam Remp. congregantur, praesertim ubi adest multitudo rectorum, & partialitates hinc inde contrariae: cum deberent pro bono publico, ut inquit tex. noster congregari, & ut consuli possent vice populorum, ut in §. senatus consultum, inf. de iust. & iur. Et ad domum hanc publicam & compelli possunt rectores venire ex causa publice utilitatis secundum Abb. in c. quia propter. not. 2. de electio. & qui moniti non venerint, possunt à iudice multari, etiam si tot ex consiliariis venerint, quor eorum praesentia possit actus expediri, secundum Plat. in l. in filiis. C. de Decurio. lib. 10. quod intellige, ut dixi in meo tract. de Decur. lib. 1. c. 2. n. 7. si iudex in mandato deveniendo penam expresserit non venientibus imponendam, nam tunc eam exequi poterit: Debetque congregatio fieri certis temporibus neque debent & semper congregari ad libitum superioris, secundum Abb. in c. his quæ col. 1. de maj. & obed. Pavinum, de potest. cap. sede vac. §. & quod cœtus, & à quo sint vocandi & congregandi, dixi in d. tract. de Decurio. & non extra diximus l. 15. tit. 6. libr. 3. supra.

Ibi, Fagan su casa de ayuntamiento, si commode fieri potest intellige, & sine magno & civium incommodo, secundum Bal. in l. singulararum. C. de oper. data enim difficultate maxima, aedificatio difficilis reputatur impossibilis, ut l. non dubium in fi. de leg. 3. & l. si alien. ff. de solutio. gloss. in l. fideicommiss. §. si servo, de leg. 3. not. Fel. in c. Ecclesia S. Maria col. 34. de consir. & in maxima difficultate idem citat Castro de lege panali, fol. 4. in parvis, difficultas autem non minima reputatur, si sunt alia aedificia publica indigentia refectioe, vel imperfecta, nam prius sunt hæc perficienda, quam & alia inchoanda, ut in l. fi. & ibi Bal. C. de oper. pub. & in l. nemo iudicium, co. tit. & in l. si in prin. ff. de ope. pub. & notat Avend. c. 3. prat. n. 1. lib. 2. ubi ampliat etiam pecunia le-

gata sit ad novum opus inchoandum, deficientibus tamen operum antiquorum reparacionibus, nova hæc domus consistorii fieri poterit ex legis nostræ permissione absque alia principis licentia, licet regulariter opera publica expensis publicis facienda, non possint fieri sine regis licentia, & ut l. nemo. & l. si quando C. de oper. publ. notat Avend. d. num. 1. ubi in versic. ista tamen regula inquit fallere hoc quoties horrea publica aut publica stabula essent facienda, nam tunc solus iudex & sumpta publico possit id facere ex tex. in d. l. nemo. & Avend. ubi supra. idem dicit esse in quibuscunque aedificiis publicis, quorum aedificatio necessaria est populo, nam procedente necessitate informatione id fieri possit, ubi num. 2. idem de reparacione eorum dicit: Ego tamen etiam tunc concilium requirem, ut ejus permixtum & consilio hæc fierent, & hæc quibus expensis sit facienda & domus consistorii, dixi in l. 15. tit. 9. C. lib. 3. supra & novissime Gutier. in prac. quest. lib. 1. q. 36. ubi nos refert & sequitur, & quamvis limitationem nostram in d. l. 15. num. 7. in fi. dicat se non examinare pro tunc, tamen eam veram iudico, ex l. 20. tit. 32. p. 3. quam ibi allego pro mea limitatione & ex l. omnes la 2. C. de oper. pub. etiam comprobatur.

Ibi, No entren ni esten con ellos en sus ayuntamientos, hic habemus regulam, quam alii à me citatis in l. 1. tit. 1. libr. 2. supra. addes, scilicet, quod nullus potest ingredi, & existere in consistorio civitatis, nisi tantum & illi, qui sunt in iure expressi, & est ratio, quia deputari ad aliquem usum, vel ad aliquod ministerium, illi tantum & non alii uti debent, ex l. quicumque, & ibi Bal. C. de oper. publicis, quem ad hoc & legem nostram considerat Avend. c. 15. prat. n. 1. lib. 2. & dixi ego in mea Curia Pisana de Decurio. lib. 1. cap. 10. sed an si quis ingressus fuerit concilium semel bis aut plus acquirat possessionem & ingrediendi, & Bar. in l. 1. §. hoc interdictio ff. de iur. ac. priv. n. 1. inquit, quod si civitas pateret aliquem esse in concilio, ex eo solo actu non acquireretur ei quasi possessio, sed opus esset, quod per triginta dies interveniret, in concilio, sed ubi concederet cum esse ex decurionibus & prioribus concilii, ex eosolo actu quasi possessio esse

IN LEGEM SECUNDAM.

Qua persona, & que non possunt ingredi concilia, & in eorum negotiis se intrromittere, declarat lex nostra.

SUMMARIUM.

- 1 Nullus ingredi & existere in consistorio civitatis potest, nisi quibus à iure permixtum est.
- 2 Pratorium si quis bis aut pluries intraverit acquirat possessionem ingrediendi.
- 3 Possessio multum opitulatur etiam in iure eligendi acquirendi, ubi id in electione activa, non vero in electione passiva. n. 4.
- 5 Possessio non acquiratur ex actibus mera facultatis, nisi ut ibi n. 6.
- 7 Aliud est jus, aliud facultas.

Ibi, No entren ni esten con ellos en sus ayuntamientos, hic habemus regulam, quam alii à me citatis in l. 1. tit. 1. libr. 2. supra. addes, scilicet, quod nullus potest ingredi, & existere in consistorio civitatis, nisi tantum & illi, qui sunt in iure expressi, & est ratio, quia deputari ad aliquem usum, vel ad aliquod ministerium, illi tantum & non alii uti debent, ex l. quicumque, & ibi Bal. C. de oper. publicis, quem ad hoc & legem nostram considerat Avend. c. 15. prat. n. 1. lib. 2. & dixi ego in mea Curia Pisana de Decurio. lib. 1. cap. 10. sed an si quis ingressus fuerit concilium semel bis aut plus acquirat possessionem & ingrediendi, & Bar. in l. 1. §. hoc interdictio ff. de iur. ac. priv. n. 1. inquit, quod si civitas pateret aliquem esse in concilio, ex eo solo actu non acquireretur ei quasi possessio, sed opus esset, quod per triginta dies interveniret, in concilio, sed ubi concederet cum esse ex decurionibus & prioribus concilii, ex eosolo actu quasi possessio esse

Aa ij acqui-

acquisita, & idem censuerunt alii plures, quos retulit Menoch. de arbit. jud. lib. 2. *casu* 160. numero 1. & sequitur Cœpol. de ser. rus. c. 1. numero 25. Barba. *conf.* 68. col. 2. & col. pen. l. 3. & Covar. in c. *posse.* parte 2. Rebut. in 3. *rom. conf.* Fran. tit. de mater. *possessoris in praesentatione.* n. 188. quos ad hoc allegavit ipse Menoch. de *reim. pos. remedio* 5. n. 12. nam & in iure eligendi acquirendo multum opitulatur & possessio, ut notatur in c. *cum ecclesia futrina.* de *caus. pos. & propr.* latè Lambert. de *iure patr.* in 10. & 11. ar. 3. q. *prin.* 1. partis. lib. 2. Abb. *conf.* 54. l. 1. Soc. *conf.* 258. l. 2. Covar. in *prac. c.* 14. n. 2. Menes. in l. 1. c. de *serv. & aqua* n. 14. & Bertach. de *episc.* 3. p. lib. 1. n. 7. & Jaf. & Angel. in §. *aque si agat.* *inst. de actio.* & quanto tempore jus tale eligendi acquiratur, vide Balbum, de *prescrip.* 1. p. 5. p. *prin.* q. 8. Ripam in d. c. *cum ecclesia* n. 126. *cum seq.* & hoc ut dixi est quoad acquirendum jus eligendi, & sic in electione activa quando extranei, & qui non sunt de capitulo admittuntur ad electionem faciendam, sed in electione passiva, licet per mille annos aliqui non habentes jus & iustitiam eligantur & nominentur, non propterea acquirunt possessionem, ut in posterum ipsi, vel alii de eorum collegio eligantur, quia isti sunt actus meræ facultatis, ex quibus numquam acquiruntur possessio, vel quasi, ut per Doct. maxime Ripam, in d. c. *cum ecclesia futrina.* n. 43. de *caus. pos. & prop.* & Angel. n. 20. *Jes.* 41. in §. *aque si agat.* *inst. de act.* Rebut. in 3. *romo. conf.* Fran. tit. de *mat. posses.* n. 177. Menoch. d. *casu.* 160. n. 7. ubi ex hoc plura inferunt, & Balbus, de *prescrip.* 4. p. 5. p. *prin.* & optime Burg. de Paz, *conf.* 10. n. 29. *cum seq.* vol. 1. in qua quidem simplici facultate numquam præscriptio procedit nisi à tempore prohibitionis, vel negationis, & secundum dictos Doct. & diximus in dicta Curia Pisana, lib. 2. c. 26. etiam si sit immemorialis præscriptio, ut per Rolan. Valle, *conf.* 53. n. 25. *cum seq.* vol. 2. & iterum *conf.* 22. n. 20. & 27. 20. vol. & communes dicit Balb. ubi supra. d. 4. p. 5. p. q. 5. & 6. & Villalob. in *Erario mille com. epi. littera P.* n. 327. *cum duobus sequen.* ubi ampliat, & Ant. Gabriel. in *commun. opin. tit. de prescrip. concl.* 10. Tiraq. de *retrat. conventionel.* §. 1. glo. 2. *numer.* 23. quicquid velit Joan. Garf. in *trat. de nobilit. gloss.* 35. numero 54. *cum sequen.* Est tamen verum, quod si facultas procedit ex aliquo contractu, & sic dependet à iure aliquo, ita quod facultas hæc denotat jus aliquod, nam tunc præscribitur, ut optime per Rolan. Valle, *conf.* 21. n. 51. vol. 2. & Ollavian. *decif. Pedem.* 115. n. 2. ubi optime dicunt aliud esse jus, aliud facultas, & nam in iure, ut diximus præscriptio procedit, etiam si admittit dictiones quandocumque & similes perpetuitatem denotantes, ut in l. 6. *tit.* 15. n. 30. *cum sequen.* lib. 4. supra dixi, quæ nota, quia non sic reperies declarata.

¶ Ibi, *Que resistan a los que lo contrario hizeren.* eam in hoc allegat Aven. cap. 23. *pratorum.* n. 4. lib. 2.

IN LEGEM TERTIAM.

Pœnam imponit lex nostra iudici permittenti ingredi in consistorio & concilio civitatis vel ville personas alias quam rectores & concilii officiales.

SUMMARIUM.

- 1 Consensus & negligentia iudicis debet adesse ut puniatur si extraneus à consistorio, ibidem intraverit.
- 2 Casus ubi concilium civitatis habet jurisdictionem.

Ibi, *Que consistieren entrar,* fortificativa est legis præcedentis, & pœnam etiam imponit iudici negligenti per consensum personas extraneas à concilio ibidem ingredi, debet tamen intervenire consensus & ultra negligentiam, & neque sufficeret negligentia sola iudicis ad id non advertentis, nisi esset requisitus, nullus enim de negligentia tenetur si sit levis aut levissima, licet si tanta esset negligentia, quod esset lata & sic dolo proxima, utique teneatur, ex dictis per nos in l. 4. n. 10. *tit.* 6. lib. 3. supra.

¶ Ibi, *Entregue, y tome,* hic est unus & de 2 casibus ubi concilium civitatis habet jurisdictionem, quem & alios retulit Aven. c. 1. *prator.* n. 31. per totum, lib. 1. dixi in l. 2. *tit.* 13. n. 60. lib. 4. sup.

IN LEGEM QUINTAM.

In diversitate votorum quidnam observandum est in Decurionum collegio.

SUMMARIUM.

- 1 In iis que sunt gratia debent omnes consentire.

Ibi, *Que basta la maior parte,* idque verius est, cum de negotiis iustitiam tangentibus agitur & tractatur, secus in iis, quæ sunt de gratia, in quibus & omnes debent consentire ut per Fel. & omnes, in c. *cum omnes,* de *conscrip.* & nos diximus aliqua, in *trat. de Decurion.* lib. 1. c. 2. & iterum lib. 2. c. 14. ubi in c. 15. egimus de remedio à minori parte intendendo, & cap. 17. quid erit faciendum si Decuriones sint in pari votorum numero.

¶ Ibi, *Lo que el derecho dispone,* ut diximus in d. c. 2. n. 5. *dicti trat. de Decurio.* ubi legem nostram in hoc allegavimus, & consideravimus, & ibidem in lib. 2. c. 4. tractavimus quis de dicto collegio prius loquatur & vide etiam Aven. c. 19. *pr. n. 6. & 7. lib.* 1.

IN LEGEM SEXTAM.

Decreta Concilii valida sunt & firma, & si aliqua eorum populus contradixerit, iudex eum exandire debet, & iustitiam ministrare.

SUM.

SUMMARIUM.

- 1 Populus Romanus non potest revocare potestatem quam transiit in Imperatorem.
- 2 Intellectus l. quod semel. ff. de decret. ab ord. facien.
- 3 A Decretis decurionum licet non appellentur, per viam tamen querela remedium adhiberi potest ubi quod tribus modis potest allegari contra ea cum sequen. numeris.
- 4 Declaratio facta per summum pontificem in prejudicium juris alteri questii non tenet.
- 5 Injustitia statuti & Decreti à concilio editi nunquam transit in rem jud.
- 6 Statutum, licet verbis generalibus sit conceptum, dicitur speciale si in effectu est singulare; ubi & ibi remissive conjunctive apponuntur ex quibus statutum censetur speciale & in præiudicium.

Ibi, *Que vala y sea firme,* quod enim semel ludo decrevit non oportet rescindi, Divus Adrianus Nicomediensibus rescripsit, ut in l. *quod semel.* ff. de *decret. ab ord. faci.* ex qua lege notabat Bart. in l. *non ambiguntur* n. 1. ff. de *leg.* quod populus Romanus non potest revocare potestatem Imperatoris, cum in eum iam omnem & transulerit, qui quidem Bart. in l. *omnes populi* n. 29. in ff. de *Just. & Jure,* legem illam, quod semel intellexit, & postquam ex tali decreto securus est quasi contractus, qui resultat ex liti contestatione, & hæc communem intelligentiam testatur Orosc. in *ca. l. omnes,* col. 64. *vers.* 27. sed an lex nostra patiat hanc declarationem dubitabile est, licet meo videri eodem declaranda est modo deficientibus contradicitoribus, nam eis existentibus, si de iure injuncta sunt talia decreta, revocari per iudicem possunt, & ibi Bart. & Oroscius, late tractant quando priora statuta per posteriora revocantur: Et an id quod semel in concilio actum est, possit statim in alio concilio dirui & everti dixi in d. *meo trat. de Decurio.* lib. 2. c. 14. *num.* 14.

¶ Ibi, *Que las nuestras justicias,* hic habes tex. probantem, quod licet à Decretis in concilio Decurionum factis non appellentur, per viam tamen querela & remedium adhiberi potest, quia non transeunt talia decreta in rem iudicatam & tribus modis potest allegari contra ea: primo per exceptionem doli, utpote si facta sunt & statuta in odium alicujus particularis personæ contra dicentis, & in præiudicium juris ei jam quæsitum, tunc enim iniqua sunt, & nullius momenti, secundum Abb. in c. *cum omnes* notab. 5. de *conscrip.* & *ist.* *conf.* 55. col. 2. lib. 2. & dicit Bal. in c. 2. de *iure jur.* quod statuta, quibus dolum inest non tenent, allegat tex. quem ad hoc unicum dicit in l. 1. in *fi. ff.* de *excep. doli.* & dicitur, secundum Bal. inesse dolum, cum fit in odium particularis personæ, refert & sequitur Jaf. *conf.* 161. circa *primum* n. 3. lib. 2. benefacit quod notabiliter decidit Anchar. *conf.* 298. præmitto pro clariori ad fin. quod declaratio facta per summum Pontificem in prejudicium juris alteri & quæsitum non tenet, tanquam non aqua &

contra jus l. *ignotus.* & l. *rescripta.* C. de *preci.* *Imp. offer.* de quo alibi dixi latius, ad ibi dicta me remitto circa istud dictum Anchar. secundum per appellationem in talibus decretis remedium haberi potest, secundum Bart. in d. l. *omnes populi.* §. q. *prin.* n. 53. ff. de *Just. & Jar.* & l. *fi. ff.* de *appel. recip.* Bal. in l. *judicibus.* C. de *appel.* cum similibus ut per Alex. *conf.* 190. *matore digestis.* num. 14. lib. 2. Decius, *conf.* 361. *omissa.* n. 7. tertio quando non esset appellatum agi potest per viam querela post tempus datum ad appellandum, ut est tex. in d. c. *cum omnes;* ubi Abb. *not.* 5. Dec. *conf.* 528. *pro resolutione.* n. 7. & in d. c. *cum omnes.* §. 5. & talis iniquitas, seu injustitia à statuti & Decreti nunquam transit in rem iudicatam, unde quandoque ex intervallo absque appellatione per viam querela sequi potest retractatio talis Decreti, ut comprobatur Fel. in d. c. *cum omnes* col. 1. *vers.* *secunda conclusio* & Decius, *conf.* 335. *viso,* col. *fi.* & Francis. *Betius,* *conf.* 3. n. 70. & 71. à quo desumpti cum ejus consilia non passim habeantur, ubi n. 72. inquit ex Bal. in l. *quisquis.* C. *quarum appel. non recip.* quod statutum licet verbis generalibus sit conceptum & dicitur speciale, si in effectu est singulare, & ut per Fel. in d. c. *cum omnes.* n. 4. nam statutum non solum verbis, sed & opere debet esse generale, ut per eundem Bal. in c. *cum ordinem;* de *rescrip.* *sentit* *Doct.* in c. *consuluit.* 3. n. 4. de *appel.* & alia plura ibidem ipse Fran. *Betius,* allegat singularia, & per Jaf. *conf.* 120. in *fin. lib.* 4. & conjecturas *Betius,* ubi supra considerat, ex quibus hoc præiudicium in statutis colligitur & decerpitur.

IN LEGEM SEPTIMAM.

Civitas villa & vici earum gubernanda sunt constitutionibus ac consuetudinibus concilii ipsarum: neque scandala inducenda sunt adversus concilium ad impediendam gubernationem & iustitia executionem: aliter enim iustitia & rectores id punire poterunt secundum jus.

SUMMARIUM.

- 1 Accusari non possunt neque condemnari impediens gubernationem populi & concilii.
- 2 Lex vel statutum ubi profert aliquam rem cum qualitate aliqua, debet verumque probari, & ibi ex hoc inferitur ad *assatum.*
- 3 Casus alius ubi rectores civitatum habent jurisdictionem.
- 4 Iudex qui patitur resistentiæ, est iudex constipens ad puniendam eam.

Ibi, *Se han governado segun las ordenanças y costumbres que tienen,* hic habes tex. probantem, quod statuta populi observanda sunt, de quo in l. *sequente* dicemus.

¶ Ibi, *Para embargavles en vez y govarnar.* notanda est qualitas hæc ut dispositio nostri tex. locum habeat, scilicet, quod dicte adunationes & congregationes sint ad hoc, ut iustitia & rectores non possint regere neque gubernare rempublicam, neque ut exequi possit iustitia, & per consequens non probata hæc

A 2 iij qualitate,

qualitate, non possint accusari neque condemnari impediens gubernationem populi & iustitiae executionem, ex remedio nostri text. quia ubi lex vel statutum profert aliquid cum aliqua qualitate, debet utrumque probari, ut l. 1. §. ait praetor, ubi in princ. not. Bar. ff. ne quid in sum. pub. unde Joan. And. in c. 1. de hom. in 6. refert se evasisse quandam praetatum a poena illius cap. 1. quod capitulum punit acriter facientes assassinari aliquem Christianum, nam contra praetatum solum erat probatum fecisse assassinari quendam hominem, & non fuit deductum, neque probatum, quod ille assassinatus fuisset Christianus, ob quod evasisse praetatum poenam illius capituli: refert & sequitur in nostris terminis Alex. cons. fi. n. 3. cum seq. vol. 2. ubi tractat quomodo probabitur andata vel assonata.

¶ Ibi, *Y regidores*, hic est unus de casibus ubi rectores jurisdictionem habent, & eam exercere possunt, quas notat legem nostram considerans Avend. c. 1. praet. vers. nona conclusio. num. 31. lib. 1. & iterum cap. 3. praet. num. 4. vers. 10. deducitur lib. 1. ex lege nostra considerat & notat, quod ille, qui patitur resistentiam est iudex competens ad puniendum eam.

¶ Ibi, *Guarden las ordenanças, y costumbres*. Quinquaginta casus ubi est expressum a iure, quod corrector teneatur servare consuetudines locorum quorum est corrector, vide per Luc. de Penna. in l. missi opinatores C. de exactor. tribus. lib. 10.

IN LEGEM OCTAVAM.

In condendis statutis debent iudices servare ordinem & tenorem hujus legis.

SUMMARIUM.

- 1 Statuta populorum facere an solis iudicibus competat.
- 2 Statuta populorum singulares personas concernentia sunt ambigua & citandi sunt illi, quorum interest.
- 3 Confirmatio regis an requiratur omnino pro observatione statutorum civitatis & n. 5. conclusio & n. 6. limitationes.
- 4 Citatio eorum quorum interest in decretis populorum quoties sunt ambigua talia decreta & statuta vel si sunt nimis gratiosa, ut ibi num. 5.

Ibi, *A las justicias de las ciudades, y villas* parientes, hic videtur esse text. probantem solis iudicibus civitatum & villarum competere facere statuta, contra l. 6. & 7. supra isto tit. lib. 1. & contra l. 14. tit. 6. lib. 3. supra expresse disponentes etiam cum consilio & assensu Decurionum esse facienda, ideo vel dicendum est, quod nostra suppleatur per illas, cum non sit novum, leges posteriores per priores & contra declarari, vel melius quod lex nostra loquitur quoad hoc, scilicet ut fiant statuta necne, hoc enim solum ex potestate correctoris & iustitiae pendet, ut inquit Avend. c. 19. praet. num. 5. versic. tercio limita-

tur cum sequentibus lib. 1. constituto tamen & declarato per iustitiam & correctorem, quod convenit statuta fieri, tunc in condendis eis debet concurrere concilium talis civitatis vel villae ut significant verba illa d. l. 14. ibi, con acuerdo, prout optime considerat Avend. ubi supra. num. 6. in princ. & colligitur etiam ex lege nostra, dum dicit haec verba, *les pareciere que conviene hazer*.

¶ Ibi, *De las partes a quien vocaren*, & sic sunt praedicta & ambigua decreta, & consequenter citandi sunt illi, quorum interest, & Rex & adeundus ex l. 1. & ex l. Ambigua, ff. de Decret. ab ord. faci. notat Oroscius in l. omnes populi n. 13. ff. de Just. & Jur. & sic lex nostra in iis non in aliis loquitur & disponit, & ubi adsunt contradictores dictorum statutorum & per consequens in eis ut observentur, confirmatio regis requiritur, non vero in aliis non ambiguis, in quibus non fit informatio de qua hic, & in l. precedente in fi. allegavi Beium conjecturas ponentem & deservientem.

¶ Ibi, *Se deva mandar guardar a confirmar*, hic est text. cui Joan. Garfia infra referendus, asserit satis audacter totum mundum respondere non posse pro opinione sua, scilicet, quod statuta facta a conciliis civitatum & villarum omnino sunt per regem confirmanda pro observatione ipsorum, & quod antea non sunt observanda, & quam questionem multo ante ipsum ego examinavi in d. l. 14. tit. 6. lib. 3. supra. & inclinavi licet aliquantulum dubius in contrariam opinionem, scilicet quod regulariter statuta civitatum & populorum interim quod non infirmantur vel confirmantur per Regem observanda sunt, & nunc maturius considerans hanc etiam ut verioram amplector opinionem, tunc quia haec ex d. l. 14. probatur & colligitur clare, tum etiam quia ex l. 6. supra isto tit. & lib. semel Decretum in concilio est omnino servandum, & si quis contradixerit, audiendus est super eo, & sic supponit lex illa, interim servandum, tum etiam ex aliis in dict. l. 14. per me adductis in confirmationem hujus opinionis, quam & novissimè post reperi scutum fuisse Matienzo, in l. fi. tit. 14. lib. 5. supra num. 2. satis versatus in cancellariis & curiis, & sequuntur alii relati per Humada, in l. 12. tit. 1. p. 1. gl. 1. n. 6. ubi n. 9. hanc communem testatur, & veriorum testatus est, Benvenutus, per me in d. l. 14. relatus, & facit pro hac etiam opinione expressa lex 54. titulo 5. lib. 2. supra. ubi jubetur Dominis Regii consilii, ut nullo modo statim iudicibus inhihent super executione Decretorum ac statutorum ad Reip. gubernationem factorum, sed potius prius debere se super eis informare a conditoribus eorum, & adhuc informatione habita non jubet lex illa dandam inhibitionem, si ergo inhibitionem denegat & prohibet lex illa ne impediantur dicta executio, ergo clare probatur ex ea nostra opinio, quia inhibitio non datur, nisi ubi executio conceditur, & sic postquam legem hanc 54. pro hac consideraveram opinionem, reperi ante considerasse Aviles, in cap. 17. praet. glos. Prover. n. 1. dum dicit relata opinione contraria esse contra Pragm. 47. in volumine

luminis antiquarum pragmaticarum quae jam est d. l. 54. ab ipsismet Regibus Ferdinando & Elisabeth condita, ex quo clarius est eisdem in dict. l. 14. idem disposuisse, & ut apparet ex subscriptione marginali dict. l. 54. dabitur ad hoc Regia provilio, cum ibidem appareat jam semel fuisse datam, & sic Aviles, ubi supra, n. 2. hanc nostram tenet, & pro ea reperi iidem tex. expressissimum in l. 4. tit. 14. lib. 8. infra, ibi, *Y entretanto usen dellas*, in quibus verbis nulla est necessaria inductio, & haec possunt dici leges pro hac opinione, quibus responderi non potest, & licet videatur legem hanc 4. casum specialem determinare, tamen in omnibus ubi datur eadem ratio, idem est dicendum ex dictis per nos in Rubric. tit. 4. lib. 3. supra nullaque ratio differentiae dari potest in statutis factis in terminis illius legis 4. quam in aliis quibuslibet statutis populi statum & gubernationem concernentibus, sed eadem potius militat, & sic est ibi text. expressissimus pro hac opinione, etiam dictus Joan. Garfia, de Nobilit. in inscriptione. num. 12. 13. & 14. audacter nimis proruperit (ut de aliis advertit Oroscius, per me allegatus in d. l. 14. tit. 6. lib. 3. supra) in contrariam opinionem, carpens ibidem ipse Joan. Garfia, Avendanum, & nos, eo quod secuti sumus dictam contra ejus opinionem, cum ibidem ego aliquantulum dubius extiterim, & nunc indubie sequor eam contra ipsum Garfiam, & sequaces, cum Honorario praetore meo, & Avend. Matien. & Benven. ibidem relatis, & quamvis Joan. Garfia, ubi supra, dicat a nobis cavendum, rectius fecisset si ipse caute nos legisset, & leges considerasset, legique nostrae, in praesenti, cui totum mundum asserbat Garfia, responderi non posse, in dict. lex 14. satisfecimus, & respondimus, scilicet, quod lex nostra in praesenti loquitur in decretis & statutis ambiguis & praedictibus aliquibus personis, & ab eis contradicis, & per consequens in aliis non ambiguis, & ubi contradictores tales deficiunt, firmat lex nostra Regulam in contrarium, juncta dicta lege 14. nostram in praesenti declarante & quod in ambiguis lex nostra loquatur: patet quia informationes fieri jubet, a personis interessantibus, & de jure tunc citatio requiritur quoties ambigua sunt statuta, & ex l. 1. & l. ambigua ff. de Decret. ab ord. faci. ut in glos. precedente diximus & ex dictis per nos in l. 6. supra isto tit. & lib. Item & ambigua dicuntur eo ipso quod non apparent rationabilia, vel sunt nimis gratiosa secundum Bal. in l. nulli C. de sent. & inter omni. jud. item quia in praesenti nullum adest verbum disponens, quod interim quod confirmantur non observentur, & sic hoc remanet in dispositione aliorum jurium: Ex quibus tantum abest quod lex nostra faciat pro opinione Garciae & sequacium, quod potius contra eam & pro nobis facit, prout faciunt aliae leges jam a me allegatae, & dict. l. 14. tit. 6. lib. 3. supra, nam cum in principio dixerit & disposuerit esse servanda statuta facta vel facienda de novo a populo, verba ejusdem legis finalia disponentia esse

Regi mittenda, sunt intelligenda sub praesupposito illo, quod severunt, nam quoties lex unum disponit, & alterum praesupponit, ut habeat locum dispositum debet verificari praesuppositum, ex glos. singul. & communiter approbata in l. si mancipia. C. de ser. fugit. quam commendant relati a Francisc. Becio, consil. 53. num. 7. & secundum hanc esse declarandam lex nostra, nam dict. lex 14. est nostrae legis in praesenti declaratoria ut apparet ex subscriptione marginali dicta lex 14. & per consequens non est contraria, etiamsi vellemus dicere legem nostram non loqui in decretis ambiguis, & sic male dixisse Joan. Garfiam, ubi supra dum asserit quod lex illa 14. ex nostra esset declaranda, scilicet, quod in illa lege 14. esset, ex nostra in praesenti praesupponendum, statuta esse jam confirmata, in quo in duobus praesertim erravit. Primum cum ut apparet ex subscriptione dicta marginali illius lex 14. a Compilatore, imo potius ab ipso Rege nostro, qui omnia contenta in hac legum Copilatione approbavit, illa lex 14. est nostrae declaratoria, nullo modo est dicendum ex nostra illam esse declarandam & suppleendam. Secundum quia cum illa lex 14. condita fuerit a Regibus Ferdinando & Elisabeth, anno millesimo quingentesimo, nostra vero lex in praesenti a Carolo Quinto Imperatore nostro, Anno 1539. quo jure quovè colore potest affirmari nec praesumi, quod legislator illius legis 14. praesupposuerit ex nostra lege, & confirmata esse statuta & sic quod Ferdinandus & Elisabeth, qui mortui fuerunt multo antequam lex nostra esset condita, praesupposuissent ex nostra lege eis incognita & incondita tempore ipsorum, esse ibidem statuta confirmata, certe ridiculum hoc censetur, & ut per capillos ac per vim leges a suis terminis extrahere, ut appareat colorate fundare opiniones ab aliquibus, protervè ut in hoc proposito inquit Oroscius, ubi supra, secutus, non praeviendo legum tempora, & conditores earum, nec subscriptiones legum marginales, quae non in vanum, sed potius cum maximo mysterio sunt appositae. Praemaximè cum lex nostra in praesenti nihil meminerit, sicut ne interim observanda necne dicta populorum statuta, pendente dubio an confirmabuntur, & sic lex nostra potius pro nobis quam contra nos est: & quia dictae leges 54. tit. 5. lib. 2. supra, & l. 4. tit. 14. lib. 8. infra, expressissimè sunt pro hac nostra opinione, quibus neque ipse Joan. Garfia, neque alius, quilibet sit, respondebit, sicut non respondit dict. legi 14. neque nostram iudice intellexit, & sic ab ejus opinione cavendum censeo, nec putet, quis me haec dixisse in retortionem verborum ab ipso Garfia, contra & adversus mea scripta, prolatorum, sed ut veritas elucideret, mei enim non est, nec unquam fuit immodesta verba contra aliquem proferre, sed cum omni moderamine & casto ac nobili modo scribendi meam proferre sententiam & contrariam asserentes referre, ut cui mea non placuerit, aliam si verior videbitur, sequatur, veritatem enim semper sequi in animum duxi

duxit, & verbis humilibus, non vero jactantibus & superbis, eam omnibus patefacere, absque aliorum injuria, nec mihi deficerent sermones, si aliud vellem, sed abijt à me, malo enim in iis deficere, quam alios lædere: Ex quibus omnibus est elicienda conclusio, scilicet, quod statuta à populo facta ad ejus & Reip. gubernationem & commodum confirmanda sunt à Rege, interim tamen quod confirmantur, vel infirmantur, observanda sunt. Quæ quidem conclusio ex lege nostra, secundum meam intellectum, non procedit, quoties talia & statuta sunt ambitiosa, & aliquibus præjudicialia, & ab eis, quorum interest contradicere, nam in non ambiciosis, sed in bonis statutis lex illa 14. loquitur, que quidem nostram declarat, ut in bonis, & sic in non ambiciosis, non sit observanda legis nostræ forma & ordo, sed in ambiciosis tantum. Secundò non habet locum dicta conclusio, quoties in tali populo residet curia Regis, nam tunc cum talia statuta facere non possint justitia & Rectores talis loci, quia Rex & ejus curia ibidem existit, nimirum si confirmatio requiratur, ut observari possint, ut dixi in dist. l. 14. num. 11. & tenet Franciscus Marcus, decis. Delphi. 804. num. 5. Item & tertio limitatur ut non procedat dicta conclusio, quoties tale statutum auctoritatem tangeret superioris, ut & ibidem dixi. Quardò, non procederet dicta conclusio, quoties talia statuta essent contra jus regium, nam tunc interim quod non confirmantur, non sunt observanda, quia non licet inferiori tollere legem superioris l. si. C. de testam. & ex dictis per Fran. Marcum, in dist. n. 5. qui videtur ibidem se inclinare in nostram opinionem, dum ibidem in fine opinionum refert Bald. in l. receptitia. C. de const. pecun. ita tenentem. De lege 10. quæ de juratis loquitur dixi-

mus in *Tract. de Decurio. lib. 3. cap. 2.* ad ibi dicta me remitto, de quibus & aliqua dixit Didac. Per. lib. 7. ordin. pag. 412. col. 1. in fin. cum sequentibus.

IN LEGEM UNDECIMAM.

Claves portarum civitatis apud quem debent esse.

SUMMARIUM.

- 1 Claves portarum civitatis apud quem debent esse, olim contentio aderat, ex lege tamen nostra determinatur.

Ibi, Las tengan los vecinos dellas a quien el concejo las encomendare. Olim erat contentio de jure communi apud quem deberet esse custodia & clavium alicujus Reipub. & portarum civitatis, nam nonnulli dicebant, quod apud solos judices, argum. text. in l. officium. §. 1. ff. de re milit. Alii dicebant, quod apud consules civitatis, ut probat Guido Pape, consil. 1. num. 7. & Ripa, in tract. de peste, tit. de remed. ad confer. Ober. num. 184. usque ad 192. quos retulit Avend. cap. Prætorum 21. num. 1. lib. 1. Ex lege tamen nostra vides determinatum, quod illi vicini talis loci debent eas habere, quibus concilium eas dederit, vel officiales justitiæ eas habebunt, qui de consuetudine eas habere solent, dum tamen non sint Prælati, divites homines aut alii potentes. Hodie tamen justitia & concilium civitatis solent nominare personas, que tempore saltem pestis (à qua Deus noster pro sua clementia liberet) eas habeant.

De lege finali, vide similes in l. 11. & 12. tit. 8. libr. 9. infra.

TITULUS SECUNDUS.

De la guarda que se ha de hazer a las ciudades, y villas, de los Privilegios, y costumbres, qui tienen en elegir, y nombrar oficiales.

ET cum in titulo precedente dictum sit de conciliis, nunc autem de privilegiis & consuetudinibus suarum civitatum & villarum observandis, agitur.

IN LEGEM PRIMAM.

Privilegia officia ac exemptiones civitatum, villarum ac populorum omnino servanda sunt.

SUMMARIUM.

- 1 Beneficium Principis debet esse mansurum.
- 2 Regis scientia & patientia, an requiratur in inducenda consuetudine contra eum.
- 3 In consuetudine inducenda, non requiritur jam binus actus judiciali sententia confirmatus.

Ibi, Les sean guardados. Decet enim beneficium concessum à Principe esse mansurum, ut in cap. decet, de regul. jur. in 6. & in l. beneficium. ff. de const. Princ. & ibi glos. & Doct. plura dicunt.

¶ Ibi Y buenos usos y costumbres, Ex iis verbis Avend. in cap. 1. pratorum, num. 24. in princ. lib. 1. & in cap. 8. n. 3. in princ. eod. libr. & in Dictionario, verbo, Costumbre, concl. 3. colligit, quod in consuetudine bona inducenda, vel inducenda, etiam contra regem, non requiritur & scientia & patientia ejus, cujus doctrina sic generaliter dicta vera non est, erit tamen si eam intelligas procedere in consuetudine, aut præscriptione immemoriali, in ea enim scientia & patientia non requiritur probari, secus vero in quadragenaria, ut latè diximus in l. 1. n. 15. cum sequentibus aliquibus tit. 15. lib. 4. supra, & Duenas, in Regul. 141. limit. 4. & novissimè post hæc ita declaravit Gutierrez, in suis Pract. Quest. lib. 1. q. 85. per totam, sufficet tamen, ut diximus in d. l. 1. & dixit Corduba, in Summa de casus. q. 78. fol. 228. col. 2. cum sequentibus in parvis, tunc probare scientiam & patientiam Magistratum ac Prætorum illius loci in casu dicto, quo scientia & patientia Regis requiratur ad inducendam consuetudinem aliquam, vel præscriptionem, & ita est declarandus Avend. ubi supra, aliàs malè loqueretur, Azavedo in Recopilacionem. Tom. IV.

& ipsemet in dist. cap. 3. num. 4. vers. item in quantum, contra supradicta adducit unum, scilicet, quod ad inducendam consuetudinem non requiritur de ejus essentia binus actus & judiciali sententia confirmatus, sed potius absque iis introducta consuetudo valebit, dum tamen cum patientia populi introducta sit, ut & tenet glos. 7. l. 5. tit. 2. p. 2. & Molina, de primogen. lib. 2. cap. 6. n. 27. fol. 254. & esse conforme communi Doctorum sententia testatur Doctores relati ab Humada, in d. l. 5. glos. 7. num. 3. quidquid ipse ibi n. 2. velis distinguere inter actus judiciales, & extrajudiciales probandos: quod si in nostro casu & proposito legis nostræ Avend. patientiam & scientiam populi requirit, cur non crunt requirenda in consuetudine inducenda contra Regem minori tempore quam immemoriali.

IN LEGEM SECUNDAM.

Populi ex privilegio, foro, usu & consuetudine, aut ex privilegio Regis sui habentibus eligendi officiales publici civitatis aut ville, aut loci servandum est.

SUMMARIUM.

- 1 Usu & consuetudine potest acquiri jus eligendi rectores juratos ac tabelliones.
- 2 Consideratur contrarietas legis nostræ ad l. 1. tit. 9. lib. 3. supra, & diluatur.
- 3 Exceptio debet esse de Regula & cessat ubi absurditas & correctio induceretur.

Ibi, Uso, y costumbre, hic habes text. quod usu & consuetudine potest acquiri jus eligendi Rectores juratos, tabelliones & alios publicos & officiales, quem text. ad hoc considerat Avend. lib. pratorum. cap. 1. num. 9. vers. secundum & iterum in eo lib. c. 10. num. 3. & sic licet creatio tabellionum